Nr. 15. Sibiiu, Joi 5 Februarie 1881. *Anul XXIX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiuna tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondentele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu în 4 Februarie.

Cum se poate? Sê fie remas dela Stefan I. regele Ungariei Maghiari în religiunea ortodoxă orientală? Sê fie remas după alţi regi, cari juraŭ Papei că vor stinge pe „schismaticii" de ori ce viţă din Ungaria? Cum de lumea n'a luat notiţă despre dênşii şi cum de acesti Maghiari au remas numai în apropierea nemiijlocită a Românilor şi Ruteniilor?

Întrebările aceste trebuie sê ni le punem acum dintr'odată, când cetim în diarele maghiare, că are sê se înfiinţeze o episcopie maghiară greco-catolică, prin care 130,000 „Maghiari" de confesiune gr. cat. au sê se emancipeze de sub „jugul" Românilor şi al Ruteniilor (!!)

Iţi vine a crede, că toată afacerea, cu care s'a alarmat în sêptêmâna trecută diaristica maghiară, este numai o ironie, care e mai omoritoare decât inculparea ce a făcut-ŭpul mieilului, când acela suţinea de din susul riului, că acesta de din josul riului turbură apa.

Dar ca sê vadă cetitorii nostri şi mai bine, despre ce este vorba, punem de astădată sub ochii lor unele pasage din cea ce dice „Pesti Naplo" în afacerea aceasta:

„Guvernele, unul după altul, au înfiinţat episcopii gr. catolice la Muncaci, la Eperjes, la Oradea mare, la Blaj, Lugoş şi la Gherla pentru Români şi Ruteni. Pentru aceste s'a găsit modalitate, voinţă şi bani: numai o episcopie maghiară nu s'a putut înfiinţa. La Bodrog, pe marginea Ermadei, în Satumare, Sobolcin, Biharea, în comitatele Aradului şi Cianadului sûnt numeroase comune bisericesci maghiare şi au fost şi mai multe, pe care o politică greşită le a silit cu puterea, a se românisa şi slavisa şi minunea lui Dţeu, că o samă tot nu s'au despărţit de maghiarism. Episcopii, cu deosebire clerul inferior, de ţeci de ani, au urmărit şi urmăresc încă o propagandă contrară naţionalităţii noastre şi guvernul a suferit şi dieta nu s'a gândit de afacerea aceasta."

„Vorbim de maghiarisare şi guvernul nostru nu e în stare sê apere în biserică pe „Maghiari de naţionalităţi," dice „P. N." la alt loc.

Era un timp, când Românii şi Ruteniii erau numeroşi şi apropre numai ei în cea mai mare parte a ţinuturilor, din care „P. N." îşi reclamează pe Maghiarii gr. catolici. Oameni bătrâni din timpurile noastre ne spun, că încă pe la anul 1828 în Dobriţin nu era cu totul stearsă din memoria locuitorilor fosti români naţionalitates lor, cu toate că limba lor de mult nu o mai vorbiau.

Dela desbinarea confesiunilor, biserica greco-catolică a fost subordinată archiepiscopiei maghiare din Strigoniu, clerul greco-catolic de toată mâna a fost crescut în cea mai mare parte în seminarii romano-catolice maghiare, unde pe lângă învêţăturile credinţei a învêţat a'şi despreţui limba şi cu aceasta împreună şi naţionalitatea.

Abia în urma deştepţărei ce a produs nisuinţele Metropolitului Şaguna pentru biserica sa şi pentruca sê le paralieze pre aceste, clerul catolic, prin urmare şi cel maghiar, a consimţit la înfiinţarea unei metropolii gr. catolice române, cărei episcopii crescuţi ungurese nu prea vor a se supune.

Propaganda desnaţionalisărei, ca sê ne folosim şi noi de terminul folosit de „Pesti Naplo," a luat dimensiuni mari înainte şi după înfiinţarea metropoliei gr. catolice şi a cuprins nu numai clasele mai superioare din o parte a societăţei române, dar a intrat şi în poporul de jos.

Mărmaţia, acel margini'arîu al naţionalităţii noastre, în sinul cărui s'au născut vestitul Dragoş, întemeietorul unei dinastii române între Carpaţi şi Marea neagră, Satumare, şi aşa mai departe, s'au instrâinat de sinul maicei, de al naţionalităţii române, până aproape sê nu le mai cunoscі.

Ca se nu ne întindem prea departe aducem aminte cetitorilor de o corespondenţă a noastră din Baia mare din Iunie a. tr. (Nr. 75.)

Eată ce se dice şi cum se spriginesce în acea corespondenţă aserţiunea cea tristă a noastră:

„În părţile noastre pe aici cu durere vede omul cu inimă română, că poporul românesc dă şi înaintează pe calea desnaţionalisărei, şi încă din causa şi nepăsarea păstorilor proprii, a preoţilor români. Preoţii români greco-catolici de pre aicea, cu puţină onorifică escepţiune, nu se îngrigesc de instrucţiunea naţională, nu observeazâ în bisericі ritul oriental, nu poartă matricielele în limba română, nu dau estrase în altă limbă, decât în cea ungurească, nu vorbesc şi nu corespund nici între sine românesce, nici chiar în familiile proprie, căci mai la nici unul nu sciu copiii românesce, apoi de cetit ce-va în limba românească nici pomenă! căci au alfi în casele lor nici un calindariu românesc, ci alfi „Pesti Naplo", „Magyar Állam" (foaie ultramontană sau ultrapapistăşească), „Magyar Korona", „Magyar Bazar", „Zöld órdög naptára" şi altele de aceste câte ţi place, precum şi fructele literaturei maghiare.

„Preotul din Satu-mare ţine liturgia în limba rusească şi românească; el predică însê numai ungurese (!), deşi biserica e română („Olláh templom"). Protocoalele şi corespondenţele curatoratului, deşi membrii sûnt în cea mai mare parte Români, se fac chiar şi către ordinariatul din Gherla în ungureşcі. Profesorul de limba română şi de religiunea greco-catolică la gimnasiul de stat din Satu-mare învaţă limba română şi religiunea după manuale *maghiare*, căci deşi scolarii sûnt mai toţi fii de preoţi români, ei totuşi nu sciu românesce.

„Scoala *românească* din Satu-mare este numai de batjocură, căci în ea românesce *nu* se învaţă de loc. Docentele încă vorbesce numai *ungurese*, deşi e Român şi a învêţat românesce ca copil.

„Peste tot trebue sê vê comunic cu durere, că a vorbi românesce în părţile noastre nu se ţine de bun ton; numai servitorii şi proletarii au sê vorbească limba frumoasă, pe care altcum o vorbesc atâtea milioane de Români...."

Va se dică Românii, încât îi privesce, asupriţi de vitregitatea timpurilor trecute, şi în urma nepăsărei de naţionalitatea lor, după ce au îndurat perderi insemnate în favorul naţionalităţii maghiare şi sûnt în pericul de n mai îndura, sûnt astădi asupritori!! Nu cumva va veni mâne „P. N." sau alt diar maghiar, sê facă împutări, că Românii de preste Carpaţi au transplantat în sinul Carpaţilor şi mai departe sêmênţa Românismului şi cu puterea au românisat partea cea mai mare a locuitorilor dintre Carpaţi şi Tisa, cari odinioară după dênşii toţi au fost Maghiari?

Un Hunfalvy et comp., adoratorul teoriilor greşite a le reposatului Rössler, care strâmută pe Românii dela un loc la altul ca şi mobilele într'o cameră de lângă un pârete lângă altul, e în stare se aducă pe literaţii şi diaristii maghiari şi la idei de aceste.

Pe lângă toate documentele câte se află îngropate prin archive, cari mărturisesc despre existenţa naţionalităţii noastre *ab antiquo*, sûntem pregătiţi, a ceti în publicistica maghiară şi anonimii de acestia, pentruca la noi astăţi cam aşa se face istorie şi pe basa unei astfeliu de istorii se face apoi şi politică.

O vor face şi aceasta, pentruca noi sûntem mieii lui Dţeu, când e vorba sê stâm faţă cu cei ce ne dispută naţionalitatea şi dreptul esistenţei. Noi sûntem teribili numai, când e a se trage în noroiu tot ce avem mâreţ, nobil, bun şi folositoriu, pentrucă aşa convine intereselor particulare, prin care ne închipuim, că ne putem şi noi distinge în lume

Am generalisat însuşirea aceasta fatală a o samă de oameni dintre noi, pentrucă în mijlocul primejdiilor, în care innotăm, a devenit aproape generală; ţinem cu toate aceste cont şi de escepţiuni.

Sûntem convinşi că pe un moment toţi vor fi de o părere cu noi şi vor aproba cele câte şi pânâ aci, — pre un moment, până când adecă în cei rei nu învinge partea cea rea.

Cu atâta însê nu e destul. Este timpul suprem ca sê începem a lucra după cum se cuvine unui popor demn de viaţă.

Românii, stâtă din părţile mai mult cât şi din cele mai puţin ameninţate în naţionalitate lor, ar trebui sê fie mai deştepţi. Preoţimea cu deosebire sê se intereseze mai mult de limba şi literâtura naţională. În privinţa aceasta 'şi-ar putê lua de model pe insăşi naţionalitatea maghiară, care cu toate câ este inundată de literatura străină se interesează de literatura sa, fie cât de inferioară faţă cu alte literaturi desvoltate.

Cu deosebire însê ne îndreptăm către preoţimea şi inteligenţa română gr. or. din toată Transilvania şi Ungaria, apelând la bunul ei simţ şi aducându'i aminte, a fi cu cea mai mare scumpătate către instituţiunile bisericei sale. Aceste sûnt un scut sigur contra nizuitorilor de a pune piciorul pe peptul naţionalităţii noastre; se înţelege, dacă instituţiunile vor fi respectate cum se cuvine.

Fiind preoţimea şi inteligenţa „dela vlădică până la opincă," cu pietate către biserica sa 'şi va salva cu siguritate şi naţionalitatea.

Apelul acesta, când am sci câ afla primire, l'am îndrepta şi câtră Românii greco-catolici, în înţelesul, ca şi ei sê pună mai mult preţ pe instituţiunile bisericei de care ţic câ se ţin în partea nedogmatică.

Dacă o făceau aceasta dela început, adecă de când dogmatic s'au despărţit de biserica ortodoxă, astăţi nu veniau în posiţiunea de a fi, şi cu ei toţi Românii, păgubaşi şi cu toate aceste apostrofaţi câ asupresc.

Noi sûntem păgubaşi, pentrucă din cele 130,000 suflete, acum maghiare, vor fi de sigur frumoase mişcoare de aceia, în a câror vine circulează sânge de Român.

Nu pretindem sê'i reromanisăm cu puterea, câci e ridicul a vorbi de putere, câtă puterea e în mâna altora; dară n'am vrea se dăm ansă nici lui „P. N." nici alt cuiva, preste un timp oare care, a mai reclama alte sute de mii, maghiarisate din sinul nostru, pe lângă ironia, câ vrem sê'i romanisăm cu puterea.

Revista politică.

Sibiiu, în 4 Februarie.

Sûnt mai multe ţile, de când în diaristica maghiară s'a sulevat cestiunea infiinţărei unei episcopii gr. catolice maghiare. Hajdu-dorganii au înaintat o petiţiune la dietă în înţelegul acesta. Între alte diare „Pesti Naplo" dedică afacerei acesteia un articul, prin care pune la inima guvernului soartea a 130,000 Maghiari greco-catolici, lăsaţi „pradă" Românilor şi Rutenilor. Cu atâta ocasiune vom reproduce partea cea mai insemnată din acest articul.

Cestiunea greco-turceasca, ori cât se silesce diplomaţia europeană a o resolva pe cale pacinică, se incurcă în loc sê se descurce. O declaraţiune a ministrului englez de esterne îndreptăţesce la supositimea aceasta. Lord Granville, întrebat fiind până unde gândesc puterile sê meargă în cestiunea greco-turceasca a respuns, că dacă va da o declaratiune positivă se va oţeri mai tare periculul isbucnirei unui resboiu între Greciaşi Turcia.

În dilele aceste se vorbia şi de o alianţă greco-bulgară sêrbească.

Parlamentul Germaniei s'a deschis eri.

În Francia au început monarchistii bonapartisti a trece la republicani,

Dreptul istoric al Românilor din Ungaria.

(Urmare. 7.)

Aproape încetinat spre rêsărit era teritoriul valachic al Făgărăşului (*terra Fugras* sau *Fogaras*) cu moşii valachice, pe cari documentul din a. 1231 le reduce la stăpânirea bulgărească. Încă pe timpul acesta Valachii au fost în posesia ţerei de când oamenii îşi pu-

teau adunc aminte, şi au rămas în această posesie şi sub stăpânirea ungurească, astfel încât ei înşişi nu se privian ca aparţinănd Transilvaniei, ţinănd Oltul drept graniţă între Transilvania şi Făgăraş până în timpul nostru [34]). Această împregiurare ne şi explică, că Voivoţii valachici în veacul XIV. şi XV. puteau avè în posesia lor teritoriul acesta împreună cu moşia Almas din apropiere [35]), şi că acest teritoriu purta titlul *Ducatus* [36]). Când teritoriul mai târziu a ajuns eară în posesia coroanei ungureşci, acela forma un district deosebit, ce apartinea imediat coroanei şi nu putea fi instrăinat [37]); titlul *dux de Fogaras* s'a perdut mai târziu întocmai ca şi la posesia Muncaciului, dar' caracterul valachic al ţărei a precumpenit şi de atunci încoace. Potrivit cu raporturile timpului s'au format şi în Făgăraş o nobiliare valachică, ce la parte s-a dat din periroda Voivoţilor valachici [38]).

[34]) Samuel Klein, Orig. Dacorum, la Engel, Gesch. d. Moldau u. Walachei p. 93... Hacc est causa, quare Incolae terrae Fogarasienses hodiedum appellantur Transylvani, seu Alutenses sese appellant (terra Oltului este numele obicinuit valachic al ţărei Făgăraşului, vide Sulzer II. 15.) et si transeant Alutam Transylvani, dicuntur se in Transylvania fuisse, incolasque vis Alutenses Transylvanos appellant.

[35]) Fejér X. 1. 68. 1383. Cum nos quandam possessionem nostram regalem Olmás vocatam, in terra nostra Transylvana, inter sedes costras Cibiniensem et Szerdahely vocatas situatam, cum quatuor villis Olachalibus, videlicet Grossdorf, alio nomine Galsdorf, Szelistye, Urazhydorf, Budinetbach, Gripsbach vocatis...

[36]) Fejér IX. 4. 210. 1369: Ladislaus, Dei et regis Hungariae gratia Wayuoda Transylvanus et Banus de *Zeurin* et *non dux de Fogaras*, ibidem IX. 4. 477. 1372: Vladislaus Vajuoda Transalpinus, Banus de Zeurino, et Dux noster de Fogaras, ibidem IX. 4. 652. 1390: Mircius Dei gratia Vejvoda Transalpinus, Fogaras et Olmas dux Severini Comes terrarum Dobrodini et Almas, et Fogaras Tristi dominus... ibidem X. 2. 270 1395. Nos Mirchia Vajvoda Transalpinus, Dux de Fogaras et Banus de Zeurin... Veneliu, Βλαχοβλαχία τῶν ἐρμανοβλαχίας. 1840. p. 21. 1406. Ad. Mirca velikij voevoda, i samodrzavny Gospodar zemli Ugrovlachijskoj i Zaplaninskim; esce z i tatarskim, stranamj i Almasu i Fagarasu Chercegj i severinskomu Banatu vspodobnj... Asemenea Veneliu p. 78. 1437... Vlad Voevoda Gosp. vsej zemli Ugrovl. Almasu i Fogarasu Chercegj; ditto p. 87. la s. 1441. Kemeny, Diath. Bathori. Szil. Szil. 1840. II. 45. 1501. Johannes Vlad Dei Gratia Transalpinae Dominus, et terrarum de Olmasch et de Fogaras Dux; tot accea la Benkö, Ad ecc. II. 288. 1502. Ad Ioannem Veneliu p. 155. 1533. Vlada, voevoda g. z. ugrovl. i esce ze Zaplaninskim stranamj Almasu i Fagarasu Chercegu... ibidem p. 256. 1534. Radiu Voevoda Gosp. Almasu i Fagar. Chercegu; item p. 278. 1622 — Incă din începutul veacului XVIII. celim în Relatio Ecc. Trans. (1701) (în colecţia lui Hurmuzaki XIX. 2. 357) următoarea caracteristică interesantă: §. XI. Prope Alpes, quae Transylvaniam a Transalpina dividunt, est in planitie Arx Fogaras, inter Transylvanos Regis Provincia, cujus Fogarasenses se dominos terrae Fogaras scribunt, quia huc pertinens territorium veluti quidam ducatus est.

[37]) Szabó, Szamos, Szepl. Sol Vetl. Comit. II. 192. 1467. Mathias... id etiam statutum exstitit, ne unquam nos, vel successores nostri Reges Provinciae Fogaras, Olmas et Hodos in perpetuum alienare aut quoquo modo ab se alienare seu abstrahere possimus, vel valeant; sed semper praefati districtus in manibus Regis perpetuo manerent, ad hoc tenetur, si, si quando opportunum fuerit, vajvodae alicui Transalpino, vel Moldaviensi, ad partium sedicet illirum terrorem, seu recuperationem assignari possint pro decorum...

[38]) Klein, Origines Dacorum. la Engel p. 93... Sed ipsi quoque Barones terrae Fogarasiensis vivi et fide digni testes sunt, quod terra illorum dominum Voivodam Valachorum subjecta fuerit, a quibus litteras Boeronatus habent, possessiones, certas libertates collatas. Si enim haec terra non fuisset subjecta Vojvodis valachicis, minime potuissent ili conferre similia Incolis terrae illus... Accastă noblime valachică a Făgăraşului mai târziu se pomeneşte adese ori în istoria Transilvaniei.

Decoarece cu privire la acest teritoriu sunt cunoscute numai puţine documente numai foarte puţin şi scim despre raporturile înlăuntrice ale lui; fiindcă însă sub stăpânirea ungurească Cast-llanii castelului Făgăraş administrau teritoriul, sântem îndreptăţiţi a presupune raporturi analoge, precum le-am aflat la Rutenii ungurescl, sau la Valachii Maramurăşului, ai Banatului Severin, sau ai omitatului Uniedoarei.

În cele premise am facut cunoscinţă cu teritorii şi districte avănd o populaţie în precumpănire valachică cu instituţiuni valachice şi cu drept obicinuit valachic, ale căror existenţă se şi recunosce în parte de către învăţaţii ungurescl; dar' în partea ungurească asemenea se susţine, că cealaltă populaţie valachică, va să dică cea mai mare parte a acestui popor ar fi trăit într'o stare lipsită de drept, ba chiar într'o sălăvie nemărginită. Ne aflăm deci eară înaintea unei ipotese, şi vom fi şi de astădată atât de modeşti, a examina şi discuta cu ajutoriul documentelor tesa în general recunoscută, şi pentru a procede sistematicesce, vom supune unei cercetări mai întâiu raporturile Valachilor din cele 7 comitate ungurescl de odinoară ale Transilvaniei.

În restimpul stăpânirei regelui Andreiu III şi adecă în anul 1291 s'a ţinut în Transilvania cea dintâie dietă la care s'au convocat representanţii factorilor politici ai ţerei; acestia au fost *Nobiles* sau nobilimea ungurească din comitate, *Saxones, Syculi* şi *Olachi* [41]). Este cât de bine cunoscut că în Transilvania în de obşte nu s'au deosebesc numai trei naţiuni politice, precum în adevăr au şi fost mai târziu; totuşi nu este la toată întêmplarea de puţin interes, că tocmai la începutul desvoltărei raporturilor politice ale ţerei se află pe lănga cele trei naţiuni politice încă una a patra, cea valachica. Nu mai puţin interesant este un document de danie al regelui Andreiu II [42]) către mănăstirea Kerch dintr'o perioadă încă anterioară (1223); în acel document pământurile mănăstirei se eximează de dreptul valachic. Aceste pământuri ale mănăstirei Kerch sau Kercz adevărat că parte se aflau şi în teritoriul Făgăraşului; este însă significant pentru raporturile din cestiune, că a fost de lipsă ca moşia unei mănăstiri, ce neconiţinănd trebuie numărată la Ungaria ca stat unitar, deosebe se eximeze de dreptul valachic, legat de pământ; şi că această eximţie să se poată săvărşi numai prin un document regal anumit. Din aceste două documente se poate însă vedè, că în veacul XIII. Valachii din Transilvania erau puşi în rând cu celelalte trei naţiuni, de vreme ce au fost representate în diete lănga ele; şi se vede poate vedè că dreptul valachic s'a recunoscut ca fiind legat de pământ şi în putere. (Va urma)

Religiuneа proscrisă în Francia.

Scirea, că parlamentul din Francia voesce să eschidă, (sau doară până astăţi e şi publicată legea, prin care se eschide) prosperera religiunei din scolile publice a Francici, a surprins pe mulţi; căci de acì înainte remâne numai un lucru privat, a părinţilor, ca să se îngrigească ei singuri despre instruirea în religiune a pruncilor lor. Prin acesta întru adevăr o mulţime de tineri şi o parte însemnată a naţiunei franceze vor remănè neinstruiţi în religiune, parte pentrucă instruirea privată va fi o sarcină pe părinţi, parte pentrucă vădănd cei de jos pe cei de sus desconsiderând această instituţiune, o vor desconsidera-o şi ei, ear' tinerimea o va socoti de o ugrare în studiere, căci cu un studiu vor avè de a învăţa mai puţin, necăutând mai adânc causa, şi nejudecând cu destul temeiu asupra folosului, ce aduce religiunea cea adevărată şi curată pentru o familie şi chiar pentru un popor. Pentru aceea căutând la această faptă a guvernului francez, ar trebui să ne surpindă pe toţi creştinii sau chiar şi pe necreştinii, cari se închină înaintea unui Dţeu adevărat şi cred în care cari reguli morale ca şi creştinii, şi ajăgământe dţeesci. Când Francia patroana şi mama culturei moderne, a cărei limbă cultă şi diplomatică este limba universală a omenimei culte şi diplomatice; a cărei popor a făcut epocile cele mai însemnate în istoria universală a Europei şi care cu un Carol cel mare, de un Ludovic XIV şi de Napoleon era spaima puterilor europene, acela popor vine astăţi şi prin corpurile legislative declară, că propunerea religiunei în scolile publice nu e de lipsă. „Cine nu e cu mine acela e contra mea", dicea Mântuitorul nostru Iisus Christos, — pe basa acestei adevărate asertiuni ar trebui să-dicem, că poporal francez, representative guvernului este ateist „*ex asse*". Ia atâta mai vêrtos, am putè noi presupune aceasta, dacă nu am cunoasce motivele cele adevărate dară şi ponderoase ale maiorităţii parlamentului francez.

Dacă se întêmpla la noi în Ungaria una ca aceasta, — ce însă uşor se poate întêmpla, pentru că la noi s'au cam îndatinat oamenii a face, ce vêd pre alţii făcând, ne căutând la aceea că ce e pentru alţii folositoria nouă ne poate fi stricăcios — dic dacă se întêmpla la noi, atunci motivul nu putea fi altul, decât de a face clericulii şi ei să se răcorească bugetul statului. Dară Francia, unde în tot anul vedem superplusul în bugetul statului, şi contribuţia din an în an scăđănd, trebuie vă fie cu totul altă causă. Şi după părerea mea nu poate fi causa nici una de religiune, ci trebuie să fie: ura asupra unei secte religionare, care de multe ori au scoat finanţele Franciei, şi dispunănd de destinele ei au condus o pe căi periculoase. Cunoscănd aceasta bărbaţii de stat ai Franciei de astăţi, poate că voiesc se ferească poporul francez de scoala periculoasă, şi se înstrăinezе pre oamenii sectei, de a se putè apropia aşa cu uşorinţă de guvern, şi de a mai pune mâna pe destinele ţerei. Ce ar şi poată atunge prin acel scopul acesta, aduce această hotărîre contra turloriei religiunilor din Francia, ca să nu se socotească de inimici direct al catolicismului, la care aparţine maioritatea poporului din Francia. Cum i va succede guvernului ajungerea scopului nu e lucrul nostru. Scim numai, că clerul francez şi al republicei franceze este monarchist, care cler şi material şi spiritual este puternic, pentru că Francia până eri şalătăeri, adecă nainte de proclamarea Republicei a fost focularul catolicismului şi puterea papei dela Roma. Acel cler astăţi ca cât este mai tare cu atât este mai periculos pentru Republică, şi poate că guvernului republican nu i a putut succede a'l atrage pe partea sa; prin urmare el acum cochetează cu monarchiştii contra Republicei. Stând treaba astfel, guvernul poate că nu ar vrè să eschidă într'atâta religiunea, ci doară vrea se eschidă pre cei ce propun religiunea, ca să nu intre în scoală şi de instruce tinerétul francez în „spiritul lor; sau poate că guvernul Franciei ţintesce şi mai departe.

De o cam dată cutez a spune, că propunerile guvernului şi a parlamentului francez referitoare la eschidereа religiunei din scolile publice ale Franciei, pe noi pe creştinii ortodocşi nu are să ne supere, căci nu le putem lua de atac contra religiunei cei adevărate şi morale creştine, ci trebuie să'l socotim mai mult de un act politic sau de un act contra discipulilor lui Loyala, a căror păcate poate, că striga: resbunare!

Dacă ar sta Francia astăţi între nisce extreme atunci am putè presupune sau judeca şi ali ce-va despre propunerile sale, referitoare la eschidereа religiunei, pentru că în casuri extreme am vêdè de multe ori pe Francia făcănd mari minuni, insă şi mari urbunii. Ar vêdè toată Europa îngenuncliată înaintea ei, şi am vêdè parlamentul ei ingenuncliind şi închinându-se înaintea unei feţe lemeesci ca şi înaintea lui Dţeu. Astăţi însă nu scim să fie Francia nici în o extremitate, ci este în pace şi moderată şi credem, că cu mari precauţiuni şi cu multă înţelepciune voiesce a'şi asigura statul cu republicănii contra monarchiştilor. Mai multă nu credem că voesce de o camdată.

Până când dară religiunea creştină va representa moralitatea cea adevărată, fără iesuitism şi fără fariseism, nu poate fi atacată de oameni cu cultură, cum sânt bărbaţii, cari conduc astăţi Francia.

Au fost timpuri grele pentru bisericile creştine şi dela goanele păgânesci încoace, dară multe au venit din dealurile, ce s'au înţănplat în biserica lui Christos, şi deslănţirile cărăşi au venit de multe ori din pofta de mărire şi stăpânire universală a unui singur cap, care cap apoi nu s'a îndestulit cu cucerirea bisericei, ci şi-a cucerit şi stăpânirea politică. Incât regii erau cardinali şi cardinalii regi, cară papa capul tuturor celor de pre pământ cu devisa: „Papa este locţitorul lui D-deu pre pământ, D-deu este mai mare decât papa, papa decât împăratul şi împăratul decât ţoţi oamenii." Toate tronurile vacante erau tot atâtea profite pentru ministrul lui D-deu. Dacă o regină remânea văduvă şi voia să domnească în pace şi cu siguranţă, trebuia să'şi ieo de ministru primariu un episcop sau cardinal; după cum făcu Maria de Medici înărdu-şi de ministru primariu pre episcopul şi cardinalul Richelieu, la a cărei moarte finanţele ţerei remaseră în cea mai deplorabilă stare; după dănsul urmă în aceeaşi funcţiune discipulul seu Mazarin la a cărui moarte tesaurul public al statului datoria cu 450 milioane, pe când averea lui proprie sta la 225 de milioane. Astfel au scăut cu pali religiunea creştine din Apus şi pună mâna în toate statele pe averile acestora şi se le adune în mâna lor şi să stăpânească pământul. Dară aceste încă sânt nimica, dacă ne vom întoarce înapoi la vindecarea indulgenţelor, sub titlu de a edifica biserica sântului Petru, dară banii se întrebuinţau spre scopuri politice, căci atunci era resbuiul cel mare între Carol V. şi Francisc I cu care era aliat şi papa Leo X şi aici mergean banii după indulgenţii. Tot cam pe acest timp Spania şi Portugalia eran copleşite de călugării catolici pentrucă în aceste două state se aduna pe atunci tesaurul cel enorm din America. Persecuară de acolo pe Maurii necatolici, cari erau pretesa statului, şi adunară aceste doue ţeri la sapă de lemn. Numerul persoanelor eclesiastice în statele lui Filip II — fiul lui Carol V — trecea preste un milion; şi acest monarch, care era posesorul celor mai avute deposite

de metale ale lumei, la finea vieţei sale (1596) fu nevoit a bancrota cu o mare ruşine. Şi pe lângă toate că călugării catolici erau aşa de deşi, morala poporului era mai scăpătată, decât la popourele selbatice, ce se poate vedé deacolo, căci când cuceriau vre-o ţeară, făceau cele mai infricoşate tirănii şi torturi. În India Spaniolii persecutau pre bieţii indigeni cu cânii, pe care i hrănia cu carne de om, ca mai bine să poată deosebi urma celor fugiţi; de cari apoi bieţii indigeni intru atâta sau fost spământat, încât nici în imperăţia cerului nu voiau să fie cu Spaniolii catolici laolaltă.

Dară dacă vom numera perfidia, onorurile şi veninurile, care se întreţuinţau pentru ajungerea scopurilor papale, ce vom ţice? De câte ori au scris papii numai regilor Ungariei, ca să nimicească cu fer şi cu foc pre ereticii de ortodocşi din ţeara lor, cari nu se vor supune scaunului papal?

După unele ca aceste în urmă totuşi s'au aflat oameni, cari au cutezat a strige: *„Quousque tandem?“*

Aceste sânt fapte pre care mi le descoperse istoria şi pre care le scie toată lumea. Şi ce ţi se bărăşiţi de ştii ai Franciei au samă de clerul catolic, care altcum este cunoscut de inimic al republicei, nu are ce ne cuprinde multă mirare, că se tem ai lăsa sămânţă în pre uşile scoalelor, ca să'şi diareagă un tineret, — care este speranţa naţiunei franceze, — după gustul lor. Aceste prenţupu eu că sânt motivele, pentru care guvernul nu s'ar învoi bucuros ca să se prepundă religia în scoliile publice şi nu alta.

Dară pre noi nu are să ne cuprindă teama de aceea ce se întêmplă la Apusul Europei, pentru că sântem dedaţi nu numai de acuma, a vedé acolo mişcări religioase, care pre noi nu ne vor conturba nici odată; mai mult, dacă nea conturbat catolicismul atunci, când era el singur domnitoriu la Apus. *M. Sturza.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub peatra Craiovei, în luna lui Ianuarie 1880. Onorată Redacţiune!

În primăvara anului 1880 s'a fost întêmplat în comuna Oarda de sus în apropierea Albei Iuliei un atac sângeros produs prin amestecul solgăbirăului în afacere curat judecătoreasă.

Acestă întêmplare s'a fost publicat în coloanele acestui jurnal şi acum vin a face cunoscut On. public resultatul cercetărei şi a pertractărei finale.

După ce din acusaţi vre-o 15 inşi fură deţinuţi în închisoare preventivă mai la trei luni, singur din motivul, că fapta s'a cualificat foarte greşit şi numai după trei luni s'a constatat eroarea spre paguba acelor părinţi de familie, a căror familie s'a adus prin aceasta la sapă de lemn.

Acesta a provenit de acolo, pentrucă acelui membru a fiscalatului regesc, care a fost la constatarea lucrului în faţa locului şi a conlucrat la primirea investigaţiunei — i s'a ultras conlucrarea mai departe, eară judele incuisitoriu, un om tiner fără multă pracsă, nu a putut afla cualificaţiunea cea adevêrată a faptului incriminat.

După multe ursorii în urmă causa a ajuns în mâna reg. tribunal, care convingându-se despre neaşta cualificaţiune îndată a ordinat punerea pe picior liber a acusaţilor.

În urmă la 11 şi 12 Noemvre 1880 a avut loc şi pertractarea finală, la care a fost chiemaţi 28 de acusaţi. Ca apărători ales de unii dintre acusaţi a funcţionat advocatul d. Rubin Patiţa. Acusa implica crima violenţei publice, cualificată după codicele cel non penal.

Între acusaţi erau şi cei ce în timpul faptei fuseseră legaţi în câtuşi.

S'a constatat că în ziua de Bunavestire eşind plugurile Jidovului Citron, în locul lui dat din păşunatul satului a voit sé are, Insé a fost oprit de câtră şase indivizi tineri, şi anume, cum spun slugile Jidovului, pentrucă a fost ziua de serbătoare. Ne voind unul din slugi, care incă era Jidov, a se lăsa de lucru, ba sărind pre cei lalţi slugi romani a lucra şi mai departe, acei indivizi au bătut pre Jidovul slugă şi au rupt un corn de plug, pre care Jidanul proprietariu l-a preţuit cu jurământ la 30 fl. v. a. La acest preţ în loc sé se fi constatat în mod legal de oameni de specialitate, — s'a luat de bată fastunea Jidanului. Cine a mai auţit, ca un corn de plug sé aibă un preţ de 30 fl.? Jidovul Citron s'a dus la solgăbirăul din Vinţul de jos, care cu o grabă foarte bine esplicavêrâ a dat ordin la şase gendarmi, ca sé prindă pre cei şase indivizi, a căror nume s'a cuprins în ordinul dat. Şi în şase gendarmi mergênd noaptea în comună des de dimineaţă a pornit prin sat după făptuitori şi pe cinci din ei 'i-au şi arestat; unul era absent. Cu aceasta nu s'au mulţămit, ci au prins luca 19 locuitori din comună, pre cari din întêmplare i-au întâlnit pre strade, şi legându'i înfrşu şir lung i-au dus la curtea judeţului comunal. Aceasta s'a fost terminat la 8 oare a. m. câtă gendarmii au intrat în casa judeţului, unde fură aşpêtaţi, şi unde şi-au petrecut până la 11 oare a. m. În acel timp fratele judelui a umblat prin sat, ca sé adune oameni la judele în curte sub pretecst, că acum are sé se aleagă causa păşunatului. Pre unii ia ameninţat cu pedeapsa de bani şi apa parte chiemaţi, parte din curiositate, alţii căci legaţii le erau fraţi, părinţi sau cumnaţi — s'au adunat mulţime în curtea fără de aceea strimtă.

Oamenii adunaţi s-au rugat ca pe deţinuţii cei nevinovaţi sé'i deslege şi sé nu'i poarte ca pre hoţi, căci dacă e de lipsă toţi vor merge până la d. solgăbirau. Acesta ar fi faptul, care ar forma opunerea, de care vorbesc gendarmii.

Poarta nu sé scie de cine a fost incuiată, şi aşa eşirea unică din curte îngrădită cu zid şi palan nu era liberă.

Gendarmii au fost conces, ba îşi-şi au silit pre unii în curte, apoi după ce s'a fost adunat mulţimea, care umplea curtea, după aşpetare de trei oare au pretins, ca sé li se facă loc larg pentru a eşi cu cei 33 inşi legaţi. Neputênd-se face loc, căci nu era unde, gendarmii au ridicat armele şi cu bajonetele în mânile şi în pepţ, şi pentrucă un bêtrân aproape de 70 de ani în spaima sa a pus mâna pre baionetul, cu care a fost lovit şi străpuns în piept, comandantul Bärenschütz — Jidov — a comandat „foc“. Că motiv n'a putut fi la acea comandă şi că opunere nu li sa facut gendarmilor se vede din impregiurara, că puşcăturile au lovit pre oamenii în spate, ceea ce s'a constatat şi la pertractarea finală.

Cumcă poporul n'a fost în stare sé facă loc neavênd insuşi pre unde eşi se vede de acolo, că în momentul când s'au inceput puşcăturile poporul a luat-o la fuga şi neavênd pre unde scăpa, a rupt pălanul, şi s'a aruncat în o prăpastie de 6 stânjini adâncime, insé nici acolo n'a fost cruţat, ci vreo 6 indivizi chiar acolo în prăpastie au fost puşcaţi de câtră gendarmi.

Acest măcel de vreo 20 indivizi şi un mort este nesescusabil şi ar trebui pedepsit. Insé aţi atari lucruri au altă faţă. Prin sentenţa judecătorească se afirmă că cei legaţi în câtuşi au comis violenţa publică faţă cu gendarmii înarmaţi.

Martori asupra acusaţiior s'au adus gendarmii, judele satului cu muerea lui jidana de nascere, adecă persoane, cari au provocat măcelul acesta.

Ca se poată judeca on. public credibilitatea acestor martori, este de ajuns a constata, cumcă judele comunal acum de 3 ani fără nici o alegere, este impus comunei de câtră Solgăbirau, care în toate satele nici câ este, ca conform lege sé se poată alege antisti comunali. Antistele acesta este urgisit de popor, pentru câ'şi ţine de soţie o Jidancă, şi acum s'a fost dat bună ocasiune a-şi resbuna asupra poporului nevinovat.

Gendarmii neagă, că ei s'ar fi ospêtat şi imbătat, insé acusaţii li-au spus în faţă, câ trei oale de vin de câte 3 — 4 cupe li-ai dus muerea judelui din pivniţă în casă. Apoi ei se contradic, căci ei spun cumcă la 8 oare au fost isprăvit cu prinderea celor 23 de indivizi, şi câ numai atâta au stat în casă, până când 'şi-au schiţat raportul, şi eşind îndată afară au voit sé porneacă, dară poporul n'a voit sé le facă drum şi aşa ei au trebuit sé puşce în popor, căci 'i-ar fi amenţinţat cu bâte. Tot gendarmii afirmă, câ îndată ce au puşcat, poporul s'a împrăştiat, eară ei au trimis un călăreţ la Alba-Iulia cu scire despre cele întêmplate. Acest sol a trebuit în $^{1}/_{2}$—$^{1}/_{4}$ de oară sé sosească la A.-Iulia şi acela percurgênd spaţiul fără pedecă au ajuns la 1 oară după ameaţi la tribunal, şi acesta se dovedesce cu actele. Acum intreb, ce au facut gendarmii dela 8 oare până la 12 oare?

Datele scoase din acte dovedesc pre deplin, câ gendarmii nu spun adevêrul, ci s'au silit cu toate mijloacele a şi acoperi fapta, ca sé scape de pedeapsa, ce'i ameninţă. Fasiunea lor insé nu merită credêmênt, mai ales câtă este esenţial combătută cu actele de investigaţiune. Cu toate aceste tribunalul a decis contra apêrărei luarea sub jurământ a acestor martori, cari nu pricep nici limba romănă.

Nu vêsse a mai arêta şi alte părţi din actele dovedilor ci mê mărginesc la aceste, pre care ori apêrătorul ori o dibăcie deamnă de causa acesta li a arêtat în discursul de apărare, pledând pentru absolvarea acusaţilor.

Procurorul regesc d. Henter Gabor vedênd influenţa apêrărei s'a apucat în replica sa de pesoana apêrătorului, acusându de democrat social şi introducerea socialismului în satul nostru şi în domnitoare prin Germania. S'a incercat a cualifica toată causa ca o mişcare agrară, prin care se ţintesce la resturnarea stărei actuale. Cu atari naluci au sciut influenţa decisivnă tribunalului, care a şi dejudecat pre acusaţii din 8 escepţiune la robia de 3 luni până la $^{1}/_{2}$ an. Intre judecaţi se află şi personaele, cari în timpul, precând se afirma, câ s'ar fi făcut opunere, au fost legaţi în lanţ. Poftim judecaţi! In care se poate afirma, câ nu om legat face violenţă publică câtă cu un gendarm înarmat.

Ne doare foarte rare câtă ne vedem poporul în acest mod tractat, şi câtă se admite câ dreptul vorbirei libere a unui apêrătoriu consciencios sé fie vătêmat în aşa mod, fără ca preşedintele tribunalului fungênd se îndrume la ordine pre un amploiat, ce se incerca în mod brutal a aduce persoana apêrătoriului. Oare aşa d-parte am ajuns?

Causa este apelată la Mar. tabla regeasca şi credem, câ acei judecători luminaţi vor străbate prin întunerecul causei în cercetare şi sub decursul pertractărei finale, şi vor afla adevêrata stare a lucrului.

Una mai am a insemna din frumoasa cunună a advocaţilor din reşedinţa tribunalului nici unul măcar nu s'a arêtat batăr pre câteva momente sub tot decursul pertractărei, ce au ţinut două zile, cu toate câ această causa este de un interes general. Nu numai pentru înbărbătarea apêrătoriului, ci şi pentru controlarea decursului lucrurilor se recere un interes mai pre faţă dovedit, pentru câ numai aşa se descoper neajunsurile şi neîndreptăţirile, de care este sbiciuit poporul.

Causa pentru ce nu am implinit mai de timpuriu promisiunea dată în primăvara trecută au fost, câ eu ca om dela sate numai de unăţile putui câştiga datele despre decursul pertractărei finale, insé de şi târziu totuşi sum convins, cumcă descoperirile aceste vor fi bine primite. *Caius.*

Varietăţi.

* (Invitare.) Reuniunea femeilor române din Zerneşti şi giur va arangia un bal Duminecă în 15/27 Faur a. c. în sala edificiului scolar din loc. Inceputul la 8 oare seara precis. Biletul de intrare 1 fl. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita prin jurnale.

* (*Teatru romăn.*) Duminecă în 8/20 Februarie în beneficiul d-rei V. Hâlmăganu, se va representa pentru prima oară: *„Moartea lui Constantin Brancovenau“*, dramă istorică în 4 acte de Antonin Roques. — Marţi, pentru a doua oară se va representa *„Luarea Grivişei.“*

* (Pesta bovină în Romănia) s'a stins, precum comunică în mod oficial comunala general al Romăniei din Viena.

* (*„Familia“*) în numărul său ultim (10) cuprinde următoarele: Carol Parnell, cu ilustaţiune — Iarnă poesie de Matilda Poni — Peatra Dochiei, noveletă de V. R. Buticescu — Ceriul stelos, fragment astronomic de A. S. Simonescu — Calendarul săptămânei — Despre etichetă, de Alesandrina — Bonboane — Coboid — Literatură şi arte — Societăţi şi institute — Ce e nou? — Cronica lumei — Ghicitură numerică, de Florentina Danu — Posta redacţiunei.

* (*„Rumänische Dichtungen“*) Deutsch von Carmen Sylva. Herausgegeben und mit weiteren Beiträgen versehen von Mite Kremnitz. Leipzig 1881. După pseudonimul *Carmen Sylva* se ascunde Doamna Romăniei, care fiind înzestrată cu un talent poetic nedisputabil oferă lumei germane în'tr'un volum elegant (ediţie Elzevier), pe 211 pagine, mărgăritare poetice române de Alecsandri, Bolintineanu, Şerbănescu, Eminescu, Negruzzi în traducere germană, ce reproduce cu multă fidelitate originalele romănesci. — Nobil spirit este Doamna Romăniei!

* (Clădiri telegrafice). Ministeriul de comunicaţie reg. ung. a escris o licitaţie minuendo pentru lifrarea de materiale privitoare la clădiri telegrafice provocând pe voitorii a se agangia la liferare, a'şi trămite ofertele până la 25 Faur. c. n.

* (Dinţi de aur). Dr. Farrer un medic american, dice, câ în Statele Unite din America de Nord pe fiecare an se pun la 3 milioane de dinţi falşi şi câ peste tot luând intre opt persoane abia se află una, care posede dinţi sănătoşi. Mai toţi locuitorii au dinţi gâunoşi, cari se umple cu aur. Acest medic susţine, câ spre plumbarea dinţilor se intrebuinţesc aur în preţ de 2,100,000 marce şi dice, câ dacă lucrul va merge tot aşa, tot aurul, care este acuma în circulaţie în Statele Unite, se va afla în dinţii gâunoşi.

* (Indreptare) la articlul *„Dreptul istoric al Românilor din Ungaria"* din numărul ultim: In propoziția din urmă să se citească „cens" în loc de „rest."

Bursa de Viena și Pesta
din 15 Februarie 1881

	Viena	Pesta
Renta de aur	110.40	100.15
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	85.75	95.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	102.75	102.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	88.—	85.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	128.—	127.75
Obligațiuni ung. de reconpunțarea pământului	97.—	96.50
Obligațiuni ung. cu clausula de sorțire	95.50	95.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	95.50	95.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausula de sorțire	73.75	93.50
Obligațiuni urbariale transilvane	94.25	94.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97.—	—.—
Obligațiuni ung. de reconpunțarea pecinei de vin	94.70	94.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.15	73.20
Datorie de stat în argint	75.25	75.60
Renta de aur austriacă	89.65	89.25
Sorți de stat din 1860	132.50	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	814.—	815.—
Acțiuni de credit austr.	263.—	263.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	290.—	289.80
Sorți ungurești cu premii	111.50	112.—
Sorți de regulare Tisei	107.50	107.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.55
Napoleon	9.34½	9.36
100 marce sanpoez	57.75	57.70
London (pe polița de trei luni)	118.45	118.50

Economie.

Brașov, 11 Februarie n. Pro hectolitru Grâu fl. 7.—8.20; Grâu săcărâ fl. 6.20 Săcară fl. 5.30 —5.50 Ovz fl. 3.60—3.90; Ovăs fl. 2.—2.10; Cucurûz fl. 3.20 Mălaiu fl 5.30; Mazere fl. 7.60; Linte fl. 10.50; Fasole fl. 4.80; Sfănțișă de in fl. 11.60 Sămânță de cânepă fl. —.5.20 Cartofi fl. 1.20 pro chilo: carne de vită 44 cr. carne de porc 44 carne de vițel — cr. de berbece 20 cr. Săn hovin proșpăt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraș, 11 Februarie n. Pro hectolitru Grâu fl. 7.50—8.50; grâu săcărej fl. 6.—7; săcară fl. 5.—5.40; orț 3.—3.50 ovăs fl. 2.—2.20; cucurûz fl. 3.—3.50 (vechiu) mălaiu fl. ; Sămânță de cânepă fl. 6—7; mazere fl. —.—; linte fl. —.—; fasole fl. 5.—5.50; cartofi (vechi) cu fl. 1.40—1.80; (noi). per liră ——— cr. pro 100 chilo; Slănină fl. 60—70, sfu hrut fl. —; sfu de luminărică fl. 38—40; unsoare fl. 65—68; cânepă fl. 25—26; sămânță de in fl. — săpun 9 —; fân fl. 1.80—2. spirt pro grad cr. 10—11; pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de vițel 36 cr. carne de porc 40—44 cr carne de berbece — cr.; oauă 5 de 10 cr. Târgul fu bine cercetat. Timpul frumos și rece.

Arad, 12 Febr. Pro hectolitru grâu fl 10.60—11.40; săcară fl. 5.35; orz fl 5.90—6.; ovăs fl 5.25—5.35; cucurûz fl 4.70—4.80; spirtul *en gros* 30.35—31, *en detail* fl 32—33. per 100litre*).

Budapesta, 12 Faur n. In săptămâna trecută timpul a fost foarte schimbăcios. Acum zăpadă, acum earăși picurări de ploaie. Acum frig, acum earăși timp domol încât cugetai, că a sosit primăvara. Ghiața de pe Dunăre începu a se sparge, ca prin frigul repentin însă începu earăș să se inchege. In urmă eară se sparse până când către sfârșitul săptămânei fiind timpul tot cam moale a început a se desface în sloi mari și a porni pe Dunăre în fugă. In timpul acesta neamțul era tot cu frica în sin că mișcându toată ghiața deodată și adunându-se sloiu peste sloiu va câștiga pagube mari prin inundațiune. Din norocire aceasta până acuma nu s'a întâmplat, temerea insă generală de o inundațiune încă n'a perit. Vom vedé mai târziu, ce se va mai întempla. Zăpada pe câmp e groasă și tupinduse cu incetul va fi de mare folos pentru semănături, cari până acum în toate ținuturile sânt foarte frumoase. Comunicațiunea și pe uscat și pe apă încă și acuma este întreruptă; negoțatele din motivul acesta au fost slabe și prețurile tuturor articlelor din târg au remas eftine ca și în rândul trecut. Aja notăm în special:

Grâul la 60,060 m. m. a trecut cu fl. 10—10.15; Săcara cu fl. 9.—10; orzul cu fl. 6—7; ovăsul cu fl. 5—6: cucuruzul fl. 5.70—5.90; fâina au trecut foarte slab; Pătăișoasele s'au vândut de astădată mai bine și adecă: fasolea cu 10—16; mazerea cu fl. 10—12; mălaiul cu fl. 5—5.80; sămânța de in cu fl. 14 (toate per 100 chilograme); lânile n'au avut cutare;

Porcii s'au vândut cu prețuri bune. In târg au fost cu totul 72.184 capete, între cari din România la 3000, din Ungaria de jes peste 4000 și din Ardeal vreo 600 capete; unsoarea de porc a trecut cu fl. 65.75; slănina cu fl. 59—60; sănî cu fl. 44—45; spirtul *en gros* cu fl. 31—32; *en detail* cu fl. 33. 35 per 10,000 litre */₀.

Peile au trecut foarte slab și fiindcă n'au fost mai de loc căutate de astădată nice prețurile lor în special nu le potem arăta. Atâta putem aminti, că de astădată puține dintre ele au putut trece cu prețurile numite din rândul trecut.

Nr. U. 98. 1881. [13] 3—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din Mediaș în Transilvania e de a se ocupa un post principal de învățător, devenit vacant prin moartea învățătorului respectiv, pentru instrucțiunea agronomică cu deosebită privire la vini-și horticultură, la stupărit și mătăsărit.

Concurenții la acest post dotat cu un salariu anual de una mie florini în valuta austriacă au să-și adreseze rogările lor, prin cari vor documenta absolvirea cel puțin a gase clase la un gimnasiu sau la o școală reală superioară, mai departe absolvirea unei academie agronomice și o practică cu succes în vini-și horticultură, — până la sfârșitul lui Maiu a. c. către Oficiul central al Universității săsești în Sibiiu Franco.

Limba de propunere e cea germană, prelângă cualificațiune egală vor fi preferiți acei concurenți, cari sciu limbile patrioi (germană, maghiară și română).

Aplicarea va urma deocamdată numai pe un an de probă; dacă după trecerea acestuia nu i se va conferi celui aplicat acest post de învățător în mod definitiv, i se vor rebonifica spesele de călătorie și spesele de reintoarcere.

Sibiiu în 2 Februarie 1881.

Dela oficiul central al universității săsesci.

[15] 2—3

Spre sciință!

Subscrisul aduce p. t. public la cunoscință cu toată stima, că după terminarea studielor sale în Viena și după o cualificațiune practică de mai mulți ani în țeară și în străinătate, și a-nceput practea.

Primesce esecutarea de ziditi noue și adaptări, stabilimente industriale, literațiuni de planuri și proiecte, stabilimente de incălțăți și ventilațiune etc. și toate lucrurile, reparaturele, ce se țin de ziditi, cu prețurile cele mai eftine.

Se va sili ca ținând samă în această specialitate prin esecutări solide, eftine și corespundătoare de gustul direcțiunei și progresele mai nouă (practice) se-și intemeeze renumele seu.

Adolf Hüttmayer,
architect al cetății esaminat,
Sibiiu strada Gușteriței Nr. 50.

Sz. 1361/1881 — tkvi [15] 2—3

Arverési hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. járásbiróságnak mint telekönyvi hatóság részéről közhirre tétetik, hogy a N.-Sebesi gr. kel. Görögkatholikus vallásu egyházközség elnökének Cosiotlian János végrehajtást szenvedő elleni 1000 frt. o. é. tőke és járulékainak behajtása iránti végrehajtási ügyében a Sz. Sebesi I-ső Rész 1115 Sz. tjkben A. I. 1—7 rend 1624, 1625, 2555, 2743, 3540, 8681, 10152, 11576, hrjzi 140, hás Szám alatti végrehajtást szenvedett Cosiotlian János lámkereki lakosnak tulajdonul illető s összesen 3600 frtra o. é. becsült ingatlanai az 1881. évi Februar hó 24-ik napján d. elől 9 orakor mint első és szükség esetén 1881. évi Marczius hó 24-ik napján d. e. 9 orakor mint második határidőben a kebli telekkönyvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni u. m.:

1-or Kikialtási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árverésnek az árverésre kitűzött birtok nem fog eladatni.

2-or Árverezni kívánok tartoznak az ingatlan becsárnak 10%, Százalékát banatpénzül készpénzben vagy ovadékleppes papirban a kikiáltott kezéhez letenni.

3-or Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben, és pedig az első részletet az árverés napjától számitandó 15 nap alatt, a másodikat ugyán azan naptol számitandó egy honap alatt 6% kamatokkal együtt ezen kir. járásbiróság tkvi hatóságál lefizetni. Az árverező feltételek többi pontjai érdekeltes által a kebli telekkönyvi hivatalnál a rendes hivatalos orák alatt bármikor betekinthetők.

Felhivatnak azok kik az árverésre kitűzött javak iránt tulajdoni, vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesiteni vélnek, hogy e részbeni kéréseteiket e hirdetménynek a hivatalosjaban lett harmadik közzététel napjától számitandó 15 nap alatt, habár kik ilon értesitést nem vettek is ezen kir. Járásbirósághoz nyujtsák be, különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár felesleg ére fogsak utasitatni.

A Sz. Sebesi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. Sebesen 1880 évi Oktober hó 5-én.

Egyedi m. p.,
kir. Járásbíró.

„Albina",

Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Domnii acționari ai Institutului de credit și de economii „Albina" se invită prin aceasta în virtutea § 19 al statutelor societății la

A VIII adunare generală ordinară,

care se va ține la Sibiiu în **29 Martie 1881** stilul nou, înainte de amezdi la 10 oare în casa institutului (strada Bayer Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunei, bilanțul anului 1880 și raportul comitetului de revisiune.
2. Fixarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Fixarea prelungirii mandatelor de presență.
5. Alegerea a trei membrii în consiliul de direcțiune, în sensul § 37 din statute.
6. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune.

Domnii acționari, cari în sensul §§ 22, 23 și 24 din statutele societății voiesc a participa la adunare în personă sau prin plenipotenți, sânt rugați a și depune la casa institutului acțiunile lor și eventual dovezile de plenipotență cel mult până în **26 Martie 1881** stilul nou după amezdi la 6 oare.

Sibiiu, 13 Februarie 1881.

[16] 1—3 **Direcțiunea institutului.**

Aproape cinstit! [5] 4—24

Depositul urias primit dela administrația massei a

FABRICEI DE ARGINT BRITANIA

celei mari englezesci

pentru mari indatorîri la plata contractate și pentru deșertarea totală a localităților

se vinde cu 75% subt taxăie, prin urmare se cinstesce aproape.

6	bucăți	cuțite de masă	excelente, mânunchiu de argint Britania și cuțituri adevărat englezesci de ojel de argint		
6	„	furculițe	de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată		
6	„	linguri de mâncare	grele de argint Britania		
12	„	linguriță de cafea	de argint Britania, de cea mai bună esalitate		
1	„	lingură mare de lapte	de argint Britania, masivă		
1	„	lingură mare de supă	de argint Britania, grea		
6	„	sunițișare de cuțite	de argint Britania		
6	„	tave de presentat	ciselate foarte fine		
3	„	pâhare de ouă			
2	„	sfepnice de masă	pline de efect, de argint Britania		
1	„	corfă de pâne, de argint Britania, masivă			
1	„	tăgașne de te			

53 buc. Toate 53 obiecte sânt fabricate de cel mai fin argint Britania, care este mărimi metal es estimă pe lume, care în veci rămâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevărat nici după o folosire de 30 ani; pentru aceasta se garantează.

Afară de aceste mai sânt de căpătat:

18	cuțite, furculițe și linguri	de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 la olaltă fl. 3.75									
6	linguri de cafea	de argint Britania mai naintea cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60									
1	linguriță de supă	„	„	„	„	„	„	„	„	„	—.—
1	„ „ lapte	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1.50
6	tave	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1.50
6	sunițișare de cuțite	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1.50
1	cutie de zăhar	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1.50
1	pâruche sfepnice	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1.20
1	„ „ mai mari	„	„	„	„	„	„	„	„	„	2.—
1	cleștișă de masă	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1.—
1	pâchar de ouă	„	„	„	„	„	„	„	„	„	—.30
1	piperniță și solniță	„	„	„	„	„	„	„	„	„	—.75
1	Carafină pentru oțet și uleiu	„	„	„	„	„	„	„	„	„	4.50
1	uceniță de foc	grea de pus pe masă mai lăuite									

Toate 53 lucruri nici laolaltă fl. 21.— numai cu fl. 25 cr. la olaltă numai fl. 25 cr.

Cum de cafea și te 4 fl. 2.—, 2.50, 3, 4; cheste de zăhar 4 cr. 35, 50, 80 fl. 1; cuțit de zăhar à fl. 2, 2.80 4 fl; presărătorie de zăhar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și uleiu à fl. 2, 3, 4; cuțit de unt à. cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— incă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că annunciul meu

nu este înșelătorie,

mă deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimi fără nici o greutate. Inlocuri la epistolele de mulțămite ce mi-au venit, și pe cari îmi voiu permite a le publicare ulterioare. — Cine dorește deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și nu îngădătoare, să se adreseze numai la adresa următoare și singurul loc de comandă pentru provincile c. r. statu-ungare.

TH. SCHMEKAL, Wien, Wollzeile 33.

Redactor responzător: Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.